

ΕΦΗ ΑΒΔΕΛΑ

Χρόνος, Ιστορία και εθνική ταυτότητα στο ελληνικό σχολείο

I

Όπως αναφέρουμε σε άλλο κεφάλαιο εδώ, στο σύγχρονο έθνος-κράτος το σχολείο παίζει καθοριστικό ρόλο στη συγκρότηση, την εδραίωση και την αναπαραγωγή της εθνικής ταυτότητας, ανάμεσα στα άλλα και διαμέσου των μαθημάτων που προάγουν την εθνική διαπαιδαγώγηση: την ιστορία, τη γλώσσα και τη γεωγραφία. Η διδασκαλία αυτών των μαθημάτων καλλιεργεί και διακινεί ισχυρές αναπαραστάσεις του έθνους ως οντότητας που αντιδιαστέλλεται από τα άλλα έθνη, αναδεικνύει δηλαδή τη μοναδικότητά του¹. Η διαδικασία αυτή συντελείται μέσα από μια συγκεκριμένη διαχείριση του χρόνου, κατά την οποία το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον συνδέονται στην ίδια την έννοια του έθνους και της εθνικής ταυτότητας.

Ωστόσο η παραδοχή ότι το σχολικό σύστημα αποτελεί χώρο στον οποίο καλλιεργείται ένας ορισμένος λόγος για την εθνική ταυτότητα τον οποίο μαθητές και μαθήτριες καλούνται να εγκολπωθούν από πολύ νεαρή ηλικία, λόγος ο οποίος εμφανίζει ως αναλλοίωτη ουσία ό,τι στην πράξη δομείται και αναδομείται μέσα στο χρόνο (Gillis 1994, 4), θέτει μια σειρά ερωτήματα: Τι ακριβώς λέει αυτός ο λόγος; ποιοι είναι οι φορείς του; ποια είναι η σχέση του με αναπαραστάσεις της εθνικής ταυτότητας έξω από το σχολείο; πώς επιδρά στη συγκρότηση της εθνικής ταυτότητας και πώς οργανώνει τη δράση των υποκειμένων; Με δυο λόγια, πώς ο λόγος του σχολείου συνδέεται με άλλους

1. Βλ. Έφη Αβδελά, «Η συγκρότηση της εθνικής ταυτότητας στο ελληνικό σχολείο: "εμείς" και οι "άλλοι"», εδώ παραπάνω.

